

Hyvät ystävät

Olen aikaisemmin pitänyt itsenäisyyspäivää koskevan puheen. Viime kerralla puhe sisälsi Suomi osana Ruotsia ja Venäjää ennen itsenäistymistä.

Puheen sisältö vuonna 2025 on irtautuminen venäjästä (Neuvostoliitosta), itsenäisyyden synty sekä vertailu Ukrainaan.

1. Suomen itsenäisyyden synty vuonna 1917

Lyhyesti sanottuna itsenäisyyden sovinnon mahdollisti Venäjän keisarikunnan kaatuminen vallankumoukseen ja sisällissotaan. Sen piti olla kuitenkin vain väliaikainen ratkaisu.

Helmikuun vallankumous 1917

Vallankumous tapahtui keuhätälvelä vuonna 1917 juliaanisen kalenterin mukaan (23.2 -3.3.1917). Vallankumous tapahtui Venäjän sosiaalidemokraattisen työväenpuolueen nimissä sen johtaja Aleksandr Kerenski, hän oli mensevikki (sosialisti). Hän lupasi Suomelle, että autonomia jatkuu, paremmalla kohtelulla. Silloin vielä Vladimir Lenin bolsevikki (kommunisti) kuului vielä vähemmistöön.

Lokakuun vallankumous 1917

Lokakuun vallankumous oli toinen osa jo aiemmin samana vuonna tapahtuneelle helmikuun vallankumoukselle. Tarkoituksena syrjäyttää Kansarintaman valta, Kerenski ja muut Keisarin vallan kannattajat. Varmistaa se, ettei keisarivalta nouse uudelleen. Lokakuun vallankumouksella tarkoitetaan erityisesti maan pääkaupungissa Pietarissa loka-marraskuussa 1917 suoritettua vallankaappausta, Kaappaus jatkui valkataisteluna ja sisällissotana 1919-1922, jolloin bolsevikit vakiinnuttivat yksivallan. Johtajina toimivat Vladimir Lenin Pietarin neuvoston johtaja Lev Trotski.

Suomen itsenäisyyden synty

Suomi oli kuulunut vuodesta 1809 alkaen Venäjän keisarikuntaan autonomisena suuruhtinaskuntana. Itsenäisyyden myötä Suomesta tuli vuonna 1917 itsenäinen valtio.

Suomi julistautui itsenäiseksi

Suomen senaatti, eli silloisen Suomen hallitus oli laatinut julistuksen. Senaatin puheenjohtaja Svinhufuud esitti julistuksen 4.12.1917. Hallitus antoi lisäksi eduskunnalle esityksen Suomen uudeksi hallitusmuodoksi, eduskunta hyväksyi julistuksen äänin 100-88, minkä mukaan Suomesta tuli riippumaton tasavalta.

Venäjä tunnustaa Suomen tasavallan

Suomen sosiaalidemokraattien johdon valtuuskunta kävi tapaamassa Leniniä 8.-9. joulukuuta ja uudelleen 25. joulukuuta. He vakuuttivat Leninille Suomen kansan haluavan itsenäisyyttä. Lenin lupasi tunnustaa Suomen itsenäisyyden, mutta kehotti suomalaisia kiirehtimään vallankumousta.

Syksyllä 1917 Suomen Sosialidemokraattinen puolue oli jyrkän linjan eli Lenin mieleisten Bolševikkien kannattajien päättäjien käsissä.

Svinhufvudin muodostama Suomen senaatin valtuuskunta saapui 29.12.1917 Pietariin virallisen tunnustuspyynnön kanssa. Venäjä antoi tunnustusesityksen muutamaa minuuttia ennen puoltayötä 31. joulukuuta.

2. Suomessa Syttyi sisällissota 1918

Itsenäistymisen aikaan Suomella ei ollut omaa sotaväkeä. Maassa oli venäläisiä varuskuntia. Vuoden 1917 aikana syntyi vapaaehtoisia aseellisia joukkoja: Työväen iäriestvaskaarteja sekä porvariston suojeluskuntia. Suomen sisällissota oli osa ensimmäistä maailmansotaa ja sota käytiin (27.1-16.5.1918). Sodasta käytetään yleisemmin kolmea eri nimeä: Sisällissota, Kansalaissota (neut. nimet) Ja Vapausota. Muita harvemmin käytettyjä nimiä sodasta ovat: Luokkasota, Punakapina ja vallankumous. **Lenin unelma ei toteutunut.** Sisällissodan jälkeen SDP hajosi ja perustettiin Suomen kommunistinen Puolue SKP. Suomi ei liittynyt Neuvostoliittoon.

3. Talvisota ja sodan vuoden 1939-1940 ja 1941-1945

Talvisota oli Suomen ja Neuvostoliiton välillä käyty sota 1939 -1940 (30.11.1939 – 3.3.1940). Sodan taustana oli Hitlerin ja Stalinin välinen niin kutsuttu Ribbentrop – Molotov sopimus. Siinä Eurooppa jaettiin Saksan ja Venäjän etupiireihin. Siinä Suomi kuului Venäjän etupiiriin.

Talvisodan yksi kuuluisintaistelu oli Raateen taistelu. Raateentien taistelu käytiin alkuvuodesta 1940 osana Suomussalmen taistelua. Neuvostoliiton 163: divisioona oli vallannut joulukuussa 1939 Suomussalmen. Sen avuksi oli tulossa ukrainalainen 44:n divisioona. Neuvostoliiton tavoitteena oli saavuttaa Oulu ja katkaista Suomi keskeltä kahtia. Suomalaiset motittivat 44. divisioonan Raateentiellä tammikuun alussa. Vain osa **14 000** sotilaan joukosta pääsi pakenemaan Venäjälle.

Jatkosodassa 1941 – 1944 Suomi oli sodassa Venäjää vastaan yhdessä Saksan kanssa. Sota päättyi Suomen osalta aselepoon elokuussa 1944. Suomi jäi yksinrauhanneuvotteluissa Neuvostoliiton karhun kynsiin, mutta säilytti itsenäisyyden.

Lapin sota 1944 – 1945. Suomi joutui vielä lapinsotaan Saksaa vastaan, joka päättyi huhtikuussa 1945 Kilpisjärvellä.

4. Suomi edelleen itsenäisenä, osana Natoa vuodesta 2023

Suomi haki Naton jäsenyyttä vuonna 2022, Venäjän hyökättyä Ukraina. Suomella ja Ukrainalla on yhtäläisyyksiä historiassa Venäjän rajanaapurina.

Ukrainan sodan taustaa

Ukrainan valtio on syntynyt Venäjän vallankumouksen aikana 1917. Maa joutui sisällissotaan ja liittyi sen jälkeen Neuvostoliittoon vuonna 1920, Itsenäistyi uudelleen vuonna 1991, kun Neuvostoliitto hajosi. Ukrainassa valta vaihtui, "väärauskoiset" tulivat valtaan helmi-maaliskuussa 2014. Venäjä valtasi Krimin välittömästi (23. 2.2014) Valtauksen jälkeen Ukrainan itäosissa vallitsi jäänyt sisällissota Venäjä- mielisten **separatistien** ja perus-ukrainalaisten välillä, aina Venäjän hyökkäykseen helmikuussa 2022 saakka. Ukrainassa valittiin uudeksi presidentiksi Volodymyr Zelenskyn vuonna 2019, mikä ei ollut lainkaan Vnäjän mieleen.

Krimin lyhyt historia

Alkujaan ja vielä 1700-luvulla Krimillä asuivat Tataarit ja se oli Turkin hallinnassa. Krimi siirtyi keisarikunnan Venäjän hallintaan 1700-luvun lopulla. Suomessa Krimi muistetaan Krimin sodasta vuosina 1854 – 1856. Englantilaiset laivat olivat ammuskelemaassa Vaasan edustalla.

Jaltan konferenssissa sovittiin 1945 liittoutuneiden kesken uudesta Euroopan jaosta. Sovittiin, että Krim kuuluu Neuvosto-Venäjälle. Vuonna 1954 Neuvostoliiton johtajan Nikita Hrustsovin ehdotuksesta Neuvostoliitto luovutti sen Ukrainan sosialistiselle neuvostotasavallalle. Hrustsov oli syntynyt Venäjällä, mutta muuttanut Ukraina, toiminut mm. Ukrainassa puolueen johtajana. Neuvostoliiton johtajaksi hänet valittiin Josif Stalinin kuoleman jälkeen v. 1954.

Rauha Ukrainassa viipyy

Joulukuussa 2025 lähenee sodan neljäs vuosi ja Yhdysvaltain presidentti Trump on jo kohta vuoden yrittänyt saada rauhan diiliä aikaan. Venäjän presidentti Putin on sanonut, että sota loppuu heti, kun saadaan halutut Ukrainan itäosat lpauksen kautta tai saamme ne valtaamalla.

Suomella ja Ukrainalla on paljon samankaltaisuutta ja yhtäläisyyttä läpi historian.

Molemmat ovat lähes yksin jääneet karhun kynsiin.

Sanotaan että: Mihin kasakan käsi tarttuu, sen se ottaa omakseen.

Toivottavasti meillä on tulevaisuutta Naton ja Trumpin suojassa.

Hyvät kuulijat

Iloitkaamme Itsenäisyydestä